

Správne trestanie prevádzkovateľov vozidiel pri neplatnej TK alebo EK

Martin Cíferický¹

Abstrakt

Autor sa v prvej časti článku venuje administratívnoprávnej zodpovednosti – správne trestaniu. Vymenúva jednotlivé predpoklady vzniku administratívnoprávnej zodpovednosti, ktoré sa vzťahujú aj na správne trestanie. Ďalej sa venuje pojmu správny delikt a jeho jednotlivým druhom. V druhej časti článku sa autor venuje niektorým fázam správneho konania v rámci správneho trestania prevádzkovateľov vozidiel pri neplatnej technickej kontrole, alebo emisnej kontrole. V závere článku autor upozorňuje na nové povinnosti správneho orgánu v rámci správneho konania, ktoré vznikli v súvislosti so súdnou judikatúrou.

Kľúčové slová

Správne trestanie, správny delikt, sankcia, správne konanie

1. Úvod

V mojom článku sa v prvej časti zaoberám pojmom správne trestanie, jeho definíciou, princípmi správneho trestania. Taktiež sa v prvej časti zaoberám pojmom správny delikt, pojmovými znakmi správneho deliktu a členením správnych deliktov. V druhej časti sa venujem postupu správneho orgánu – obvodného úradu v konaní o správnom delikte tak, aby bol správny delikt náležite zistený a jeho páchatel spravodlivo a včas potrestaný.

2. Kapitola

2.1 Administratívnoprávna zodpovednosť

Je všeobecnou povinnosťou každej osoby dodržiavať právo. V praxi však dochádza k porušovaniu práva a ak sa protiprávnym konaním naplnia znaky skutkovej podstaty verejnoprávneho deliktu, dôjde zo strany orgánov verejnej moci k uplatneniu trestnoprávnej, alebo administratívnoprávnej zodpovednosti. Rozlišujeme preto súdne trestanie (za súdne delikty) a správne trestanie (za správne delikty).

Súdne delikty (trestné činy) v Slovenskej republike sú obsiahnuté v Trestnom zákone², členia sa na zločiny a prečiny a rozhodujú o nich výlučne súdy.

Správne delikty nemajú na rozdiel od trestných činov legálnu definíciu, pretože existuje množstvo rôznych protiprávných konaní vo verejnej správe, s ktorými správne právo (administratívnoprávne normy) spája správny trest ako výsledok takéhoto konania.³ Teória

¹ Mgr. Martin Cíferický, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Nám. Slobody č. 6, 810 05 Bratislava, 02/59494311, email: martin.cifersky@mindop.sk

² zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

³ Podrobnejšie k správnym deliktom *Machajová, J. a kol.*: Všeobecné správne právo. In: Všeobecná charakteristika správneho trestania. Poradca podnikateľa spol. s r.o., Žilina 2007, s. 189-200. ISBN 978-80-88931-71-3

správneho práva používa pojem **správny delikt** na označenie protiprávneho správania osoby, znaky ktorého sú ustanovené zákonom, za ktoré je oprávnený (povinný) správny orgán uložiť trest určený normou správneho práva.

Medzi súdnymi a správnymi deliktmi existujú aj ďalšie právne rozdiely, ktoré sa vzťahujú na:

- subjekt deliktu (subjektom súdneho deliktu môže byť len fyzická osoba – napr. páchatel' trestného činu; subjektom správneho deliktu môže byť právnická aj fyzická osoba),
- tresty (sankcie) ukladané za delikty (napr. trest odňatia slobody nie je sankciou, ktorú možno uložiť za správny delikt),
- stupeň spoločenskej nebezpečnosti (správne delikty sa vyznačujú nižším stupňom spoločenskej nebezpečnosti než súdne delikty),
- vzhľadom na nižší typový stupeň spoločenskej nebezpečnosti správnych deliktov sú skutkové podstaty správnych deliktov konštruované na nedbanlivostnej forme zavinenia (t. j. na sankciovatelnosť správneho deliktu stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak zákon výslovne neustanovuje, že je potrebné úmyselné zavinenie).

Správne trestanie je jednou z foriem vyvodzovania administratívnoprávnej zodpovednosti. Správny orgán má okrem uloženia sankcie aj ďalšie mocenské prostriedky, ktorými môže zákonne vynútiť plnenie právne uloženej povinnosti (napr. obnoviť pôvodný stav, zamedziť ďalšiemu porušovaniu práva atď.). „*Správne trestanie sa teda spája s právnou zodpovednosťou v užšom význame slova, t.j. s právnou spôsobilosťou niesť právne následky za správny delikt vo forme trestu (sankcie). Preto o tejto forme administratívnoprávnej zodpovednosti hovoríme tiež ako o sankčnej zodpovednosti.*“⁴

Administratívnoprávnu normu na konkrétnom úseku verejnej správy môže porušiť buď osoba (fyzická, právnická) stojaca mimo verejnú správu, t. j. osoba spravovaná, alebo osoba, ktorá je súčasťou verejnej správy, t. j. osoba spravujúca (zamestnanec štátnej správy, funkcionár verejnej správy – napr. prednosta obvodného úradu, starosta obce, predseda vyššieho územného celku). Ak poruší administratívnoprávnu normu spravovaná osoba, hovoríme v právnej teórii o administratívnoprávnej zodpovednosti. Ak poruší administratívnoprávnu normu spravujúca osoba, hovoríme o zodpovednosti tejto osoby za nezákonný výkon verejnej správy.

2.2 Predpoklady vzniku administratívnoprávnej zodpovednosti

Z právneho hľadiska je na vznik administratívnoprávnej zodpovednosti potrebné **súčasné** naplnenie **štyroch podmienok** (v takom prípade z právnoteoretického hľadiska hovoríme o tzv. **subjektívnej zodpovednosti**):

- protiprávne správanie osoby,
- protiprávny následok,
- príčinná súvislosť medzi protiprávnym správaním a protiprávnym následkom,
- zavinenie.

⁴ Machajová, J. a kol.: Všeobecné správne právo. Poradca podnikateľa spol. s r.o., Žilina 2007, s. 191. ISBN 978-80-88931-71-3

Ak podľa platnej právnej úpravy na vznik administratívnoprávnej zodpovednosti postačuje **súčasné** naplnenie **troch podmienok** (protiprávne správanie osoby, protiprávny následok, príčinná súvislosť medzi protiprávnym správaním a protiprávnym následkom), z právnoteoretického hľadiska hovoríme o tzv. **objektívnej zodpovednosti**, t. j. o zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie.

Podľa predpisov správneho práva je to v prípade postihu *právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie*. Tu sa neskúma, či osoba konala úmyselne alebo nedbanlivosti, postačí len to, že sa správa protiprávne a že v dôsledku jej protiprávneho správania vznikol protiprávny následok.

2.2.1 Protiprávne správanie

Administratívnoprávna zodpovednosť osoby vznikne, ak sa táto správa v rozpore s platnými predpismi správneho práva, t. j. **poruší povinnosť**:

- **ustanovenú zákonom** alebo
- povinnosť **uloženú na základe zákona** (rozhodnutím správneho orgánu).

Porušenie povinností je sankcionovateľné len ak tak výslovne **ustanovuje zákon**. Ak **chýba znak protiprávnosti**, nemožno uplatňovať zodpovednosť za správanie, ktoré sa po formálnej stránke podobá protiprávnemu správaniu.⁵

Protiprávnosť je normatívnym vyjadrením skutočnosti, že osoba porušila povinnosti, na presadzovaní ktorých je verejný záujem, a že toto správanie je spoločensky nebezpečné, škodlivé. Takéto protiprávne správanie osoby môže podľa predpisov správneho práva spočívať v **ohrozovaní** alebo v **porušovaní** zákonom chráneného verejného záujmu. **Ohrozovanie** spočíva v tom, že osoba svojím protiprávnym správaním vyvolá **stav nebezpečenstva**, v rámci ktorého existuje **nebezpečenstvo vzniku porušenia** zákonom chráneného verejného záujmu. Z právneho hľadiska ide o situáciu, keď k porušeniu zákonom chráneného verejného záujmu **fakticky** nedošlo, ale reálne hrozí, že by sa tak mohlo stať.

Právnym dôsledkom **porušenia** zákonom chráneného verejného záujmu je oslabenie ochrany tohto verejného záujmu (napr. na bezporuchovom výkone správy verejných vecí, na ochrane majetku, života, zdravia osôb, verejného poriadku atď.).

Protiprávne správanie osoby môže byť:

- **omisívne** (osoba sa správa pasívne v situácii, v ktorej jej vyplýva povinnosť správať sa aktívne vzhľadom na okolnosti a jej pomery – hovoríme tiež o opomenutí konania, na ktoré je povinná),
- **komisívne** (osoba sa správa aktívne, ale toto konanie je v rozpore so zákonom).

⁵ Nie každé porušenie právnej povinnosti v oblasti verejnej správy je automaticky správnym deliktom. Pôjde oň len vtedy, ak sú naplnené obligatórne znaky skutkovej podstaty správneho deliktu (objekt, objektívna stránka, subjekt, subjektívna stránka) a administratívnoprávna norma počíta s uložením sankcie za tento delikt. Správnym deliktom je len protiprávne správanie. Okolnosti, ktoré spôsobujú, že správanie podobajúce sa správnomu deliktu, nie je protiprávne, sa v právnej teórii označujú ako **okolnosti vylučujúce protiprávnosť**. Okolnosťami vylučujúcimi protiprávnosť správania osoby sú: krajná núdza, nutná obrana, výkon povolenej činnosti, konanie na príkaz, oprávnené použitie zbrane atď.

Zo znakov skutkovej podstaty deliktov vyplýva, že niektoré môžu byť spáchané len konaním, iné len opomenutím.

V niektorých právnych predpisoch sa z právneho hľadiska **konaním** rozumie aj opomenutie takého konania, na ktoré bol páchatel' vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery povinný. V takom prípade ak platný zákon následne hovorí o konaní osoby, zahrňame pod pojem konanie aj také správanie osoby, ktoré spočíva v opomenutí konania, na ktoré je povinná.⁶

2.2.2 Protiprávny následok

Platná právna úprava ho označuje rôznym spôsobom. Podľa predpisov správneho práva ním môže byť **ohrozenie alebo porušenie zákonom chráneného záujmu** (právna teória v tejto súvislosti hovorí o **objekte** skutkovej podstaty správneho deliktu). Takýmto zákonom chráneným záujmom je záujem zabezpečiť bezporuchovú správu verejných vecí, ochrana zdravia, majetku, verejného poriadku, životného prostredia atď.

2.2.3 Príčinná súvislosť

Existencia príčinnej súvislosti **medzi protiprávnym správaním osoby a jestvujúcim protiprávnym následkom** je ďalším obligatónym predpokladom vzniku právnej zodpovednosti. V praxi nesmie existovať pochybnosť o tom, že konkrétne správanie konkrétnej osoby viedlo (či už priamo alebo nepriamo) ku konkrétnemu protiprávnemu následku (t. j. že bolo schopné tento protiprávny následok vyvolať a aj ho vyvolalo).

2.2.4 Zavinenie

V práve sa chápe ako **vzťah páchatel'a deliktu k vlastnému protiprávnemu správaniu a k jeho výsledku**.

Z právneho hľadiska môže mať vždy len jednu z dvoch možných foriem – *úmysel*⁷ alebo *nedbanlivosť*⁸.

Pre posúdenie otázky, či v konkrétnom prípade vznikla právna zodpovednosť fyzickej osoby, je dôležité to, ktorú formu zavinenia pre naplnenie skutkovej podstaty deliktu vyžaduje platný zákon⁹.

⁶ Podľa § 4 ods. 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov „konaním sa rozumie aj opomenutie takého konania, na ktoré bol páchatel' vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery povinný.“

⁷ Podľa § 4 ods. 1 zákona SNR č. 372/1990 Zb. priestupok je spáchaný *úmyselne*, ak páchatel':

a) chcel svojím konaním porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom alebo

b) vedel, že svojím konaním môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, a pre prípad, že ho poruší alebo ohrozí, bol s tým uzrozumený.

⁸ Podľa § 4 ods. 1 zákona SNR č. 372/1990 Zb. priestupok je spáchaný z *nedbanlivosti*, ak páchatel':

a) vedel, že môže svojím konaním porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal na to, že tento záujem neporuší alebo neohrozí, alebo

b) nevedel, že svojím konaním môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, hoci to vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol.

⁹ Podľa § 3 zákona SNR č. 372/1990 Zb. na zodpovednosť za priestupok stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak zákon výslovne neustanoví, že je potrebné úmyselné zavinenie.

Zavinenie ako obligatórny predpoklad vzniku administratívnoprávnej zodpovednosti zákon vyžaduje len v prípade, ak subjektom zodpovednosti je fyzická osoba (ide totiž o psychický vzťah páchatel'a). V rámci administratívnoprávnej zodpovednosti sa vyžaduje len pri niektorých druhoch správnych deliktov (priestupky, správne disciplinárne delikty a správne poriadkové delikty).

U **právnických osôb** sa administratívnoprávna zodpovednosť uplatňuje **zásadne bez ohľadu na zavinenie**.

Zavinenie však v zákonom stanovených prípadoch **nie je potrebné výnimočne** ani v prípade, ak ide o fyzickú osobu. Je to v prípade:

- zodpovednosti fyzickej osoby za správny poriadkový delikt a
- zodpovednosti fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie alebo fyzickej osoby ako prevádzkovateľa kvalifikovaných činností za správny delikt.

2.3 Obsah a funkcia administratívnoprávnej zodpovednosti

Spáchanie správneho deliktu je právna skutočnosť, na základe ktorej vzniká hmotnoprávny zodpovednostný vzťah.

Právna zodpovednosť predstavuje **špeciálny právny vzťah** medzi **zodpovednou osobou**, ktorá svojím správaním vyvolala protiprávny následok (páchateľ deliktu), a osobou, ktorá je oprávnená domáhať sa odstránenia tohto protiprávneho následku, t. j. je to konkrétny právny vzťah medzi páchatel'om deliktu a osobou poškodenou v dôsledku tohto deliktu.

Zodpovednou osobou môže byť (podľa druhu správneho deliktu) fyzická alebo právnická osoba. Podmienkou však je, že táto osoba má **deliktuálnu spôsobilosť**, t. j. spôsobilosť protiprávne sa správať a niesť za to právne následky.

Deliktuálna spôsobilosť fyzickej osoby sa viaže na dosiahnutie určitej rozumovej vyspelosti (schopnosť posúdiť následky) a vôľovej vyspelosti (schopnosť ovládnuť svoje správanie). Viaže sa zvyčajne na dosiahnutie určitého veku, ale môže sa viazať aj na určité špeciálne právne postavenie takejto osoby (napr. zamestnanec). Deliktuálna spôsobilosť právnickej osoby sa viaže na jej vznik a existenciu.

V rámci administratívnoprávnej zodpovednosti osobou „poškodenou“ v dôsledku správneho deliktu je **spoločnosť** (ak došlo k ohrozeniu alebo k poškodeniu verejného záujmu). Jej záujmy reprezentuje príslušný orgán verejnej správy, ktorý v rámci vyvodzovania administratívnoprávnej zodpovednosti:

- prejednáva v rámci zákonom upraveného procesného postupu správny delikt a má zákonné oprávnenie (nie vždy povinnosť) uložiť zaň páchatel'ovi deliktu trest,
- má zákonné oprávnenie páchatel'ovi deliktu uložiť povinnosť odstrániť protiprávny následok svojho správania.

Poškodenou osobou však môže byť aj jednotlivец (konkrétna fyzická alebo právnická osoba), ktorej v dôsledku protiprávneho správania páchatel'a správneho deliktu vznikla majetková alebo iná ujma¹⁰.

Obsah administratívnoprávnej zodpovednosti ako špeciálneho právneho vzťahu tvoria:

¹⁰ Podľa § 70 ods. 1 *zákona SNR č. 372/1990 Zb.* ak poškodený, t. j. osoba, ktorej bola priestupkom spôsobená majetková škoda, uplatní nárok na jej náhradu v konaní o priestupku, má správny orgán povinnosť pôsobiť, aby škoda bola dobrovoľne nahradená.

- **práva „poškodenej“ osoby** v dôsledku správneho deliktu (uplatňuje ich voči páchatel'ovi deliktu) a
- **povinnosti páchatel'a** správneho deliktu strpieť uložený trest za protiprávne správanie a vyvinúť aktivitu na odstránenie protiprávneho následku svojho správania (napr. nahradiť majetkovú škodu poškodenému).

Od hmotnoprávneho zodpovednostného vzťahu treba odlišovať **procesný vzťah**, ktorý vzniká začatím správneho konania voči účastníkovi konania (obvinenému z priestupku atď.). V rámci procesného vzťahu sa **realizuje** hmotnoprávny vzťah, uplatňujú sa práva a povinnosti ustanovené procesnými predpismi¹¹.

Uložením trestu (sankcie) rozhodnutím orgánu verejnej správy páchatel'ovi správneho deliktu sa realizuje **represívna funkcia** administratívnoprávnej zodpovednosti. Uložením povinnosti pôsobiť na odstránenie nepriaznivého následku, ktorý vznikol v dôsledku protiprávneho správania páchatel'a správneho deliktu, sa uplatňuje **reparačná funkcia** administratívnoprávnej zodpovednosti.

2.4 Princípy uplatňované pri vyvodzovaní administratívnoprávnej zodpovednosti a druhy správnych deliktov

Základné princípy vzťahujúce sa na správne trestanie je možné odvodiť od všeobecných ústavných požiadaviek na uplatňovanie verejnej moci, zo všeobecných princípov demokratického právneho štátu a taktiež z odporúčaní a požiadaviek uvedených v medzinárodných zmluvách¹². Jedná sa najmä o tieto princípy:

- **princíp zákonnosti** (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR), ktorý je spojený s **princípom stíhania len zo zákonných dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom**,
- **princíp nullum crimen, nulla poena sine lege** (požiadavka na určité, jasné a presné vyjadrenie skutkových podstat správnych deliktov, pretože predmetom postihu nemá byť akékoľvek porušenie práva, ale porušenie práva určitým spôsobom),
- **zákaz retroaktivity prísnejšieho zákona** (Je odôvodnený požiadavkou právnej istoty, zabezpečuje ochranu skoršieho právneho konania a možnosť predvídať jeho dôsledky. Časová pôsobnosť zákona sa spravuje pravidlom, podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Výnimkou z tohto pravidla je prípad, keď zákon zakotvuje, že právna zodpovednosť za posudzuje podľa neskoršieho zákona. Je to vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie. Konanie o správnom deliktu sa však vždy vykonáva podľa zákona účinného v čase konania, nie v čase činu),
- **zákaz analógie v neprospech zodpovednej osoby** (in malam partem),
- **uzavretý výpočet sankcií vrátane hľadísk pre výber druhu a výmery sankcie v konkrétnom prípade** (zákon má zakotviť taxatívnym spôsobom výpočet možných druhov trestov a ochranných opatrení a relatívne určito ich sadzbu),

¹¹ Procesný postup pri postihu správnych deliktov podlieha režimu *zákona SNR č. 372/1990 Zb.*, ktorý upravuje priestupkové konanie (so subsidiárnym uplatnením správneho poriadku), alebo *zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov*, ktorý sa vzťahuje na niektoré ďalšie druhy správnych deliktov (ak osobitný zákon neupravuje procesné otázky odlišne od správneho poriadku).

¹² Napr. Medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach, Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy (91) 1 o správnych sankciách atď.

- **princíp rovnosti pred zákonom** (z tejto zásady vyplýva požiadavka, aby existencia rôznych druhov správnych deliktov s odlišnými objektívnymi a subjektívnymi predpokladmi zodpovednosti a s odlišným systémom sankcií bola zdôvodnená funkčnosťou, racionálnosťou a nevyhnutnosťou a aby zodpovedným osobám bolo zabezpečené rovnaké základné procesné postavenie),
- **princíp ne bis in idem** (nik nemôže byť stíhaný a potrestaný za rovnaký skutok viackrát na základe toho istého zákonného ustanovenia, alebo na základe viacerých ustanovení chrániacich totožný verejný záujem),
- **princíp prezumpcie nevinu** (Každý sa považuje za nevinného, dokiaľ nebola jeho vina vyslovená právoplatným rozhodnutím. Tento princíp vyjadruje nevyhnutnosť, aby vina obvineného bola preukázaná, pričom obvinený nie je povinný svoju nevinu preukazovať.),
- **princíp in dubio pro reo** (ak by sa vyskytli po vykonaní všetkých dôkazov odôvodnené pochybnosti o otázke viny obvineného, je potrebné rozhodnúť v jeho prospech).

Právna úprava správnych deliktov je značne neprehľadná, komplikovaná, roztrieštená (okrem čiastkovej kodifikácie priestupkov). V normotvorbe chýba koncepčný prístup, skutkové podstaty správnych deliktov sa tvoria náhodilo, často sa možno v konkrétnych zákonoch stretnúť s ničím neodôvodnenými výnimkami v právnych konštrukciách skutkových podstat správnych deliktov.

Z tohto dôvodu je pre teóriu správneho práva obtiažne poskytnúť takú rozčlenenie správnych deliktov podľa ich druhov, ktoré by vychádzalo z teoretickej koncepcie a súčasne odrážalo bez výnimky platnú právnu úpravu. Teória správneho práva člení správne delikty na:

- priestupky fyzických osôb,
- iné správne delikty fyzických osôb postihované na základe zavinenia,
- správne delikty právnických osôb a podnikajúcich fyzických osôb,
- správne disciplinárne delikty fyzických osôb,
- správne poriadkové delikty fyzických osôb.

3. Kapitola

Správne konanie

3.1 Správne konanie v prípade neplatnej technickej kontroly a emisnej kontroly

Medzi základné povinnosti prevádzkovateľa vozidla¹³ patrí podľa § 21 ods. 1 písm. b) bod 1 a 2 zákona č. zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 725/2004 Z. z.“) aj povinnosť u ustanovených lehotách bez

¹³ § 2 písm. am) zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je prevádzkovateľom vozidla vlastník vozidla alebo ním určený držiteľ osvedčenia o evidencii časť I a časť II, ktorí sú zapísaní v osvedčení o evidencii časť I alebo časť II a oprávnení rozhodovať o použití vozidla, alebo vlastník vozidla alebo ním určený držiteľ technického osvedčenia vozidla, ktorí sú oprávnení rozhodovať o používaní vozidla.

vyzvania a na vlastné náklady podrobiť vozidlo technickej kontrole pravidelnej¹⁴ spôsobom a v rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným na vykonanie tohto zákona¹⁵ a motorové vozidlo emisnej kontrole pravidelnej¹⁶ a v rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným na vykonanie tohto zákona¹⁷.

V prípade, že prevádzkovateľ vozidla nepodrobil vozidlo v ustanovenej lehote technickej kontrole pravidelnej podľa § 50 ods. 1 zákona č. 725/2004 Z. z., alebo nepodrobil motorové vozidlo v ustanovenej lehote emisnej kontrole pravidelnej podľa § 68 ods. 1 zákona č. 725/2004 Z. z., je príslušný obvodný úrad (určený podľa miesta pobytu alebo sídla držiteľa vozidla alebo adresy jeho prevádzkarne) povinný začať ex offo konanie o uložení pokuty za správny delikt podľa § 107 ods. 2 písm. c) alebo d) zákona č. 725/2004 Z. z.

Keďže zákon č. 725/2004 Z. z. rozlišuje medzi udelením pokuty za nepodrobenie vozidla v ustanovenej lehote technickej kontrole pravidelnej a udelením pokuty za nepodrobenie motorového vozidla v ustanovenej lehote emisnej kontrole pravidelnej, pôjde v prípade, ak prevádzkovateľ vozidla spáchal oba tieto správne delikty o dve samostatné správne konania. Podľa § 109 ods. 1 sa na konanie podľa zákona č. 725/2004 Z. z. vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“). Zákon č. 71/1967 Zb. však neumožňuje spojiť dve samostatné konania o uložení sankcie do spoločného konania na rozdiel napr. od zákona č. 372/1990 Zb.

Pred zaslaním oznámenia o začatí konania o uložení sankcie je obvodný úrad povinný skúmať, či nedošlo k uplynutiu zákonnej lehoty na uloženie sankcie. V prípade jej uplynutia by totiž došlo k zániku administratívno-právnej zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla. Podľa § 107 ods. 18 zákona č. 725/2004 Z. z. konanie o uloženie pokuty možno začať do šiestich mesiacov odo dňa, v ktorom sa príslušný orgán štátneho odborného dozoru dozvedel o porušení povinností (subjektívna lehota); najneskôr však do piatich rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo. Ak došlo k uplynutiu čo len jednej z týchto lehôt, obvodný úrad by nemal konanie začínať a ak ho už začal, toto konanie by mal zastaviť podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. ak sa konanie začína na podnet správneho orgánu, je konanie začaté dňom, keď tento orgán urobil voči účastníkovi konania prvý úkon. V tomto prípade bude takýmto úkonom doručenie upovedomenia o začatí konania prevádzkovateľovi vozidla (účastníkovi konania). Toto upovedomenie o začatí konania musí obsahovať údaje, ktorý obvodný úrad začína správne konanie, v akej veci (uloženia sankcie za správny delikt) a výzvu účastníkovi konania, aby sa v lehote určenej správnym orgánom vyjadril ku zisteniam uvedeným v oznámení o začatí konania.

Oznámenie o začatí konania by malo obsahovať aj predvolanie na ústne pojednávanie podľa § 21 zákona č. 71/1967 Zb. Povinnosť predvolávať účastníkov konania v rámci konaní o uložení sankcie vyplynula z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky

¹⁴ § 50 zákona č. 725/2004 Z. z.

¹⁵ § 47 vyhlášky č. 578/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o niektorých ustanoveniach zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

¹⁶ § 68 zákona č. 725/2004 Z. z.

¹⁷ § 67 vyhlášky č. 578/2006 Z. z.

a následne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky¹⁸. Z právnej argumentácie Najvyššieho súdu a Ústavného súdu prezentovanej v uvedených rozhodnutiach vyplynul zásadný právny záver, podľa ktorého v každom správnom konaní o správnom delikte, ktoré má splňať požiadavky Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je potrebné vykonať ústne pojednávanie pred správnym orgánom prvého stupňa. Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V predvolaní na pojednávanie je obvodný úrad povinný uviesť kto predvoláva (označenie správneho orgánu), koho predvoláva (meno, priezvisko, adresa), podľa aké ustanovenia správneho poriadku sa osoba predvoláva, v akej veci, aké je jeho procesné postavenie (účastník konania), presne uviesť miesto konania (adresa, poschodie, miestnosť), dátum a čas začatia pojednávania, doklady, ktoré si predvolaný má zobrať so sebou. Predvolaný musí byť taktiež poučený o právnych následkoch nedostavenia sa na pojednávanie.

V prípade, že sa predvolaný nedostaví bez náležitého ospravedlnenia, alebo bez závažných na opätovné predvolanie na správny orgán a bez jeho osobnej účasti nemožno konanie uskutočniť, môže byť podľa § 42 zákona č. 71/1967 Zb. predvedený. V rámci týchto konaní sa však inštitút predvedenia nemusí uplatňovať a dodržanie povinnosti zabezpečiť ústne pojednávanie podľa judikatúry bude dodržaná tým, že účastník konania bude riadne predvolaný na ústne pojednávania. Ak toto svoje zákonné právo nevyužije, domnievam sa, že vzhľadom na tento typ konania bude možné konanie uskutočniť aj bez jeho osobnej účasti.

V rámci celého správneho konania je obvodný úrad povinný dodržiavať zásady správneho konania uvedené v § 3 a 4 zákona č. 71/1967 Zb. taktiež by mal postupovať v súlade najmä s § 32 a § 33 správneho poriadku t.j. presne a úplne zistiť skutočný stav veci a zaobstarať si potrebné podklady pre rozhodnutie. Zároveň by mal dať účastníkovi konania možnosť oboznámiť sa s podkladmi pre rozhodnutie.

V rámci rozhodnutia by mal obvodný úrad vo výroku stanoviť účastníkovi konania lehotu na zaplatenie pokuty, riadne svoje rozhodnutie odôvodniť a poučiť účastníka konania o možnosti preskúmania rozhodnutia súdom a možnosti podania odvolania proti rozhodnutiu. V rámci poučenia o preskúmaní rozhodnutia súdom, stačí pri prvostupňovom rozhodnutí uviesť vetu: „Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.“.

Záver

Správne trestanie v prípadoch neplatnej technickej kontroly a emisnej kontroly je dostatočne právne upravené v rámci platných právnych noriem. V rámci správnych konaní sú dostatočne zabezpečené práva a povinnosti účastníkov konania, ako aj nástroje správneho orgánu uložiť sankciu ako aj prípadný výkon tejto sankcie. Novinkou v rámci konania je povinnosť správneho orgánu umožniť účastníkovi konania ústne pojednávanie. Podľa môjho názoru stanovenie ústneho pojednávania v rámci týchto konaní je zbytočným predlžovaním

¹⁸ Pozri bližšie rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/201/2010 zo dňa 13.7.2011 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III ÚS 231/2010-38 zo dňa 25.8.2010.

konania, pretože v rámci týchto konaní nie je potrebné predvolávať svedkov a na základe ich výpovedí zisťovať skutočný stav vecí. Toto vie správny orgán uskutočniť na základe písomných podkladov, ktoré pred začatím konania, alebo v jeho rámci. Verím, že judikatúra súdov bude v budúcnosti prihliadať na špecifiká v rámci jednotlivých konaní o uložení sankcie, vzhľadom na obrovský rozsah noriem upravujúci správne trestanie.

Použitá literatúra:

- [1] zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
- [2] Machajová, J. a kol.: Všeobecné správne právo. Poradca podnikateľa spol. s r.o., Žilina 2007, s. 485. ISBN 978-80-88931-71-3
- [3] *Vyhláška č. 578/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o niektorých ustanoveniach zákona č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*
- [4] zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
- [5] zákon č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- [6] rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/201/2010 zo dňa 13.7.2011
- [7] nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III ÚS 231/2010-38 zo dňa 25.8.2010.
- [8] zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov